

Hukuk sadece özgürlükle değil masadaki ekmekle de çok ilgili

ZİRVEDEN BAKIŞ
ÖZLEM ERMIŞ BEYHAN
ozlem.ermis@dunya.com

Google ve Twitter'in Türkiye'deki avukatı olan Gönenc Gürkaynak, TÜSİAD'ın etkin bir üyesi. Son Yolsuzluk Araştırması çok ses getirdi. Gürkaynak, "Halkı hukukla barıştırmadan demokrasi ve kalkınma gelmez" diyor.

TÜSİAD'ın Yolsuzluk Araştırması Projesi Başkanı genç bir avukat o. Şimdi TOBB önderliğinde yapılan B20'nin yolsuzlukla mücadele görev gücü eş başkanı. Twitter'ın ve Google'ın aralarında olduğu yüzlerce dev şirketin hukukişerini yürütüyor, çeşitli üniversitelerde düzenli olarak hocalık yapıyor. Yakınlarda Prof. Daron Acemoğlu ile konuşma yaptıkları "Özgürlük ve Ekonomik Büyüme" konferansı ile dikkatleri yine üzerine çekti. Farklı olabilmeye cesaretini hem imajı hem de açıklamalarıyla ortaya koyan Gönenc Gürkaynak, henüz 39 yaşında. Ankara Üniversitesi Hukuk mezunu. İstanbul'da 3 yıl avukatlık sonrası Harvard'da asistanlık ve yüksek lisans dönemi... Mezun olunca New York'ta baroya kabul edilip avukatlık yapmış. Microsoft'da çalışınca Brüksel'de gitmiş ve Amerikalı avukatlarla Avrupalı avukatlar arasında rekabet hukuku açısından köprü görevi görmüş. Bu esnada İngiltere'de baro sınavını geçip "Solicitor" unvanını almış. Ardından 2005'te Türkiye'ye dönüp ve ELİG Ortak Avukat Bürosu'nun kurulmasına... Dünyanın her ülkesinde avukatlık yapabilecekken Türkiye'de, hem de 'memleketinin' derin sorunları ile iç içe alanlarda yer alan Gürkaynak, Türkiye'nin geleceğine dair umut veriyor.

► **Hukukla büyümeye arasındaki ilişki siz nasıl formüle ediyorsunuz?**

"İyi olan kazansın" yarışında girişimcinin istaham korumak açısından hukuk çok önemli. Yapılan bilimsel çalışmalar demokratikleşme ile iktisadi büyümeye arasında doğrudan bir bağlantı olduğunu artırttı ortaya koyuyor. Bu bulgular da toplumunun yürüyüş yoluna kendi katkısını umursayan her hukukçuya çok önemli görevler veriyor. Demokrasinin günlük alandaki olmazsa olmazı ifade özgürlüğünne dair eksikler inovasyonun önünde de çok ciddi bir engel. Fikirler pazarı serbestçe fikirler kalite kazanıyor. Hukukun suistimaleri engellemesi de yine etken. Eğer Türkiye'de inovasyona yönelik bir firma gün gelip de 'ihalelerde ben daha iyi türünü daha iyi şartlarla sunuyor olmama rağmen kazanamıyorum' noktasında kalırsa 'niye yenilikçi ürün üretmekle uğraşıyorum ki' diye sorulayacaktır. Bunlar hukukla ilgili alanlardır ve doğrudan refahla ilgili sonucu doğurur. Toplum katmanları yeni teknolojiye ve ürünlerle erişemese, toplum gerçek potansiyelinde büyümeyecektir. Türkiye'nin gerçek büyümeye potansiyelinin yüzde 2.9 olup olmadığı sorgulanmalıdır, tatmin olunmuyorsa önce hukuka bakılmalıdır.

► **Hukuk olmayan bir ülkede kalınma olmayacağına dair algı ne seviyede Türkiye'de?**

Bunun her düzeyde tam olarak algılandığını sanıyorum. Örneğin, önlüme sık konulan konulardan biri, Çin örnegi. 'Çin'de özgürlük yok, çok ciddi bir büyümeye var, demek ki özgürlükle büyümeye arasında doğrudan bir ilişkisi yok' deniliyor. Oysa, artık çok sağlam verilerle demokratikleşmeye büyümeye arasında doğrudan bir ilişkisi olduğu ortaya konulmuş durumda. Bunu tartışacak bir tarafı yok.

► **Burada kime refere ediyorsunuz?**

Burada dünya çapında iktisatımızı ve kıymetli dostum Daron Acemoğlu

lamıslızlaştırmayı bırakmamız lazımdır. Bütünlükü bakma gücümüzü kaybettikçe enerjimizi de yanlış konulara odaklıyoruz. Bakın geçtiğimiz hafata Robert Kolej'e acaba torpille öğrenci girdi mi girmeden mi tartışması yaşandı. Aynı esnada, avukatlar adliyeye girebilmek için arbedeler içinde geçmek zorunda bırakıldılar. "Memleketin bu kadar sorunu varken Robert Kolej'deki bir öğrenci mi düşüneceğiz, yahut savcısı ofisinde koruyamayorken avukat hakları mı ilgileneceğiz" gibi umutsuz muhakeme batalıklarına girerseniz, treni yakalama şansınız elinizden gider. Okamptan bir öğrenci gitti, bu kamp'tan bir çocuk gitti, derken, toplum yarı yarıya stutar Hale geldi. "Birkaç var, birisi öldü, üzüntülüyüz" notasına gelinemiyor bir türlü.

BİZİM BAHCEMİZ KEL NASIL SULAYACAĞIZ ONU?

Özgecan olayından hemen sonra 'idam edelim, o da yetmez önce hadnım edip sonra idam edelim' diyenlerin kontrolsüz telaş, tartışılması gerekenin de tartışılmasına yol açtı. Dolmuşlara GPS cihazı takma zorunluluğu getirmeyi düşününe kadar katil olan insanın neden katil olduğunu anlamamız lazımdır. Bu katilin empati kurup kucak açma işi değildir. Katılın babası annesini dövüyormuş. Babasının babası ne yapıyormuş acaba? Biz bu treni nerede kaçırılmışız? Bizim bahçemiz kel, bizim bahçemizde rengarenk çiçekler yok. Nasıl böyle olduk, nasıl sulayacağımız bu bahçeyi? İdamla sulamayacağız herhalde... Başkasının bahçesine de bakacağınız, sen nasıl yaptın abi diyeceğiz. Onun kendi farkılılıklarıyla birkaç kuşak önce samimiyetle kucaklaşmayı başladığını göreceğiz. Bu virajı da idam tartışarak geçirirsek bizim kuşak da kaçırıcaktı. Hadi minibüslerde GPS cihazı takın, kartopu attığı için gazeteci bıçaklayan adamın binliğine da mı GPS cihazı takacaksun?.. Gittikçe fanatik ve gaddar oluyoruz. Hepimiz. Bütün sorunların temelinde de bu ürkütücü durum yatıyor.

Bu ortamda sosyal medya kişilerin bir özgürlük alımı olarak ortaya çıktı. Bir hukukçu, Twitter ve Google'ın da avukatı, bir akademisyen olarak oradaki mücadeleye nasıl bakıyorsunuz?

Müvekkillerim adıma en ufak söz söyleyemem. Kendilerinin sadece Türk hukuku desteği veriyorum ve onların politikalarını yahut konulara yaklaşımalarını ben tayin etmiyorum. Dolayısıyla, söylediğim herşeyi kendi şahsi görüşüm olarak dile getirtmektediyim. Sosyal medya bana göre ifade özgürlüğünün en katıksızlaşanlığı alanlardan biri. Özgürlüksüzluğun kurumsallaşması durumunun ilacı özgürlüğün azalmasını dayanımsı ise, özgürlüğünün azaldığını düşünenlerin dayanışması için en uygun alanlardan biri şüphesiz sosyal medya. Ülke olarak baskının baskını besleyip takip ettiği bir bürokratik devlet tahakkümü töresinden geliyoruz. Baskının bittiği alanlarında stratejik olarak özgürlük söylen tutturun bir takım insanlar türedebiliyorlar. Bunun kırılması için özgürlikçi çekirdeğin, özgürlüğü özgürlük için isteyen bir israrla yola devam etmesi ve halka ulaşması gerekiyor.

► **Burada hukuka geri dönüyoruz.**

Aynen öyle. O hukuk halkın hukuku olmalı. İnsanların ıçlesleetmediği bir hukuk koruyup kollamasını bekleyemeyiz. Ne yazık ki özgürlük mücadelelerinde olanlar ya halka tepeyen bakma adeti geliştiriyorlar ya da halkın kendilerinden ibaret olduğusunuzu.

► **Hukukçu da halka tepeyen bakmakla eleştiriliyor asılnda ama...**

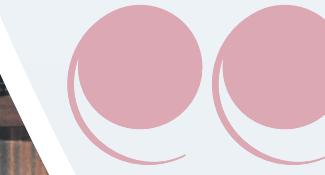
Hiç böyle olmayan hukukçular da çok, ama toplumun algılamasında böyle bir sorun var, evet. Bence bir elit jargonu olmaktan öteye geçememiş olan Osmanlıca hukuka o kadar uzun zaman hükmetti ki, hukukçunun da halktan kopmasına yol açtı.

OGLUM, BABAMIN ELİNDEKİ CEVİZİ ALMAK İÇİN ÇABALADIĞINDA HATIRLADIM..

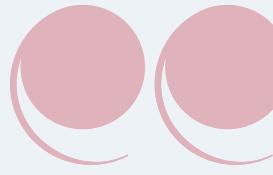
Gönenc Gürkaynak'ın ağabeyi Refet Gürkaynak da iktisat profesörü. Ağabey Princeton'lu, Gönenc Gürkaynak ise Harvard'lı. Peki nasıl bir ailede yetişmişler? Gürkaynak, biri ODTÜ'de diğer Ankara Üniversitesi'nde emekli olan iki profesörün oğlu. "Benim de şimdiden 2 yaşındaki bir oğlum var; Mehmet. Annemle babamın onunla ilişkisini izlerken hâtirladım kibar analiz

edebiliyorum. Bir amaç sahibi olmayı, bir şeyi arzulayıp istemeyi, bunu da kırıp dökmeden yapmayı öğretmemi hep gündeme getirmiştir. Örneğin Mehmet findik fistık saldırısına geçtiğinde dedesi kendi avcuna örnegin bir ceviz almış ve kapattığı parmakları tebessümle açmasını istiyor. Onları izlerken hâtirladım kibar analiz

hep yapmak tabii ki sağlıklı olmaz ama aralara ince ince bunu koyuyorlar. Liseden itibaren her yaz her tür işe çalışmaya gönderildik. Bugün ben de genç insanları işe alırken CV'de 'ben ansiklopedi sattım' görürsem özellikle ilgimi çekiyor. 'Bu adam ekmeğine saygıyı bilir, öyle kolay kolay kırılır dokülmek, hayatı ilgilidir bir fikri vardır, farklı insanların tanımlı' diyorum."

Türkiye'de insanların steril ortamlarda yetişmeye başlaması büyük tehlike. Steril ortamda yetişen genç, farklı fikirleri görüp tanıyamıyor, asabi bozulmuyor ve hoşgörüyü genç yaşıta öğrenemiyor.

ABD'de New York barosu imtihanlarına girip geçtim, avukatlık yaptım. İngiltere'de Galler barosu imtihanına girip geçtim. Kendi memleketimde ise hiçbir sınava girmedim. Bu alarm verici bir şey.

STAJYER OLARAK GİRENLER ŞİRKET ORTAĞI OLDU

Bilkent Hukuk'ta ders veren Gönenc Gürkaynak, yazılar yazıyor, uluslararası şirketlere hukuk hizmeti verdiği için çok yoğun seyahat ediyor. Zamanı doğru yönetimebilmesinin sırrını soruyor. Çok kaliteli, iyi yetişmiş ve doğru odaklanabilen bir ekiple çalışmasının önemli faktör olduğunu vurguluyor. Gürkaynak, birkaç gün önce 10'uncu yılını kutlayan avukatlık bürosuna stajyer olarak giren bazı avukatların bugün ortak pozisyonuna yükseldiğini gururla anlatıyor. 55 hukukçunun bulunduğu büyük bir büro haline gelmiş ELIG.

Rakabet hukuku, yolsuzlukla mücadele yarlı regulasyon, Gürkaynak'ın alanları. Birleşme ve devralmalar da büro dahilinde yönetiliyor. Davalar da. Hiç yapmıyoruz dedikleri iş vergi hukuki. Boyner'in YKM'yi devralma işini yapmışlar örnegin. Rakabet hukuku, banka finans, şirketler hukuku gibi tüm alanlar bütünlük şekilde bürodan yönetiliyor. Gürkaynak, geçen yılı kapatılma sonrası avukatlığını üstlendiği Twitter ve 10 yıldır avukatlığını sürdürdüğü Google ile ilgili sorularımız ise müvekkil bigisi veremeyeceğini belirterek yanıtladı.

Benim için hukukçu aydın insandır. Çok kitap okuyan, film izleyen, çok branşla ilgilenen insan iyi hukukçu olur.

BANA KAPILARI AÇAN HANGİ ÇEVREYİ İSTANBUL'A GETİRİMİŞ OLABİLİRİM?

Gürkaynak yollarca Türkiye dışında çeşitli ülkelerde avukatlık yapmıştır. "Hep bana sorular, niye geri döndün diye" diyor ve devam ediyor: "Türkiye, yaptığı iyi yapılan insana iyi davranıyor. Türkiye ülke olarak kaygı verebilir insana bu nedenle memleket terk edileceğe o zaman hayatı neyle ilgili tutkulu olunur, hiçbir fikrim yok.

Öğrencilerimden özellikle bu yönde sorular gelince büyük kaygı duyuyorum. Zannederim ailelerin

çocuklarına verdiği bir kaygı ve hedef bu, Türkiye'den çıkış gitmek. Kaygı verici buluyorum bunu. Türkiye'de efsaneler var. Örneğin, avukatlığa atılcaksan çevren çok iyi olmalı yoksa bağırsız olursun... Söylediğim işte size. Ankara'da iki devlet üniversitesi profesörünün çocuğuym ben. Ben bana avukatlıkta kapı açılacak hangi çevreyi İstanbul'a getirmiş olabilirim? Gençlerimiz yurt dışına kapı atma kafasından çıkış kendilerini büyule donatmaya odaklanmalar. Türkiye'de içerkili insanlar tartan ve bir kıymet verdiginde de 'sen yürü bakalm' diyen yapılar var."

+

yaşıyorlar. Oysa Türkiye kendi sınıflarının parametreleriyle açıkça geri düşmekte. Bu noktada, eğitim bacagının son derece önemli. Temel bilimlerde mükemmel olmak zorundasınız. Fen ve matematik alanlarında güçlü olmayan öğrenciler taşeronluk yapmaya mahkum kalıyor.

te, her veriyi fanatik bir süzgeçten geçirip en ufak tüküntü duydugunda da radikal tepkiler vererek muhababını doğal ekseninden çıkartmak isteyen bellii zihinlere penetre etme imkani bulamadık. Ülkे için hassas ve önemli bir alanda çalışma yaparken bu tepkiler de kaydırıcı olacaksakça çalışma yapılabılırken alanlar çok dar ve kisır kalmaya başlayacaktır. O nedenle, tükedeki az sayıda düzgün ve tutkulu sivil toplum kuruluşunun "meyve veren ağaç taşları" durumunu bir miktardan tahammül etmesi gerekiyor. Sonuçta TÜSİAD olarak şu mesajı verebildik sinyorum: Bu, siyaset ile siyasi güç mücadele ile değil toplumsal refah ile alakalı teknik bir çalışmadır. 800'ü aşkın iş insanı ile gördük ve çarpıcı sonuçları oldu. Bu yıl Türkiye'nin G20 Başkanlığı'nda Sayın Babacan'ın da himayesinde B20 bünyesinde benim es başkanı olduğum görev gücünü de yine bu alanda önemli fikirler üretmekte.

+

► **TÜSİAD bünyesinde hazırlanan ve katılmalarını yarın 46'sının 'önümüzdeki dönemde yolsuzluk artacak' dediği yolsuzluk raporunu sunmuşu siz yaptınız. Bu rapora nasıl tepkiler aldınız?**

Genel olarak iyi tepkiler aldı. Elbet-

sahnesi ile ve siyasi güç mücadele ile değil toplumsal refah ile alakalı teknik bir çalışmadır. 800'ü aşkın iş insanı ile gördük ve çarpıcı sonuçları oldu. Bu yıl Türkiye'nin G20 Başkanlığı'nda Sayın Babacan'ın da himayesinde B20 bünyesinde benim es başkanı olduğum görev gücünü de yine bu alanda önemli fikirler üretmekte.

► **Bu tip iddialı işlerde, 'böyle bir çalışma ile yolsuzluk mu engellenek'leştirisi de gelebiliyor...**

Bir defa umutsuzluk söylemlerini, halka tepeden bakmaları ve mukavele selere dalıp kendi yaptığımız işi an-

yaşıyorlar. Oysa Türkiye kendi sınıflarının parametreleriyle açıkça geri düşmekte. Bu noktada, eğitim bacagının son derece önemli. Temel bilimlerde mükemmel olmak zorundasınız. Fen ve matematik alanlarında güçlü olmayan öğrenciler taşeronluk yapmaya mahkum kalıyor.

► **TÜSİAD bünyesinde hazırlanan ve katılmalarını yarın 46'sının 'önümüzdeki dönemde yolsuzluk artacak' dediği yolsuzluk raporunu sunmuşu siz yaptınız. Bu rapora nasıl tepkiler aldınız?**

Genel olarak iyi tepkiler aldı. Elbet-

te, her veriyi fanatik bir süzgeçten geçirip en ufak tüküntü duydugunda da radikal tepkiler vererek muhababını doğal ekseninden çıkartmak isteyen bellii zihinlere penetre etme imkani bulamadık. Ülkे için hassas ve önemli bir alanda çalışma yaparken bu tepkiler de kaydırıcı olacaksakça çalışma yapılabılırken alanlar çok dar ve kisır kalmaya başlayacaktır. O nedenle, tükedeki az sayıda düzgün ve tutkulu sivil toplum kuruluşunun "meyve veren ağaç taşları" durumunu bir miktardan tahammül etmesi gerekiyor. Sonuçta TÜSİAD olarak şu mesajı verebildik sinyorum: Bu, siyaset ile siyasi güç mücadele ile değil toplumsal refah ile alakalı teknik bir çalışmadır. 800'ü aşkın iş insanı ile gördük ve çarpıcı sonuçları oldu. Bu yıl Türkiye'nin G20 Başkanlığı'nda Sayın Babacan'ın da himayesinde B20 bünyesinde benim es başkanı olduğum görev gücünü de yine bu alanda önemli fikirler üretmekte.

+

► **Bu tip iddialı işlerde, 'böyle bir çalışma ile yolsuzluk mu engellenek'leştirisi de gelebiliyor...**

Bir defa umutsuzluk söylemlerini, halka tepeden bakmaları ve mukavele selere dalıp kendi yaptığımız işi an-